

Пань Сінюй,

аспірант,

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського,

бул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-1732-0591>

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ФОРМУВАННЯ АУДІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ

У статті розкрито зміст та результати експериментальної перевірки ефективності методики підготовки бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів. Методика складалася з цільового, теоретико-методичного, музично-змістового та результативно-аналітичного блоків. Наведено основні складники цілісної методики, що ґрунтувалася на середовому, акмеологічному, аксеологічному та технологічному підходах, визначених до них педагогічних принципах, ґрунтовно розроблених педагогічних умовах та методах. Методика запроваджувалася за трьома етапами: настановно-рефлексивний, перцептивно-збагачувальний, практико-самостійний. Показано відповідність етапів зазначеним компонентам підготовленості майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів. Подано основні результати констатувального та формувального експериментів та їх порівняння.

Ключові слова: підготовленість майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів, констатувальний та формувальний етапи експерименту.

Серед багатьох складних завдань фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, що отримують ступінь бакалавра є оволодіння компетенціями, що забезпечують їм якісне формування музичної культури школярів. Музично-педагогічна освіта спеціальності 014 Середня освіта, Музичне мистецтво відрізняється від музичної освіти напряму 02 Культура і мистецтво саме спрямованістю музично-виконавських, музично-теоретичних, художніх компетентностей на педагогічну діяльність зі школярами. Формування музичної культури школярів передбачає сформованість їхніх умінь слухати, сприймати та розуміти музичне мистецтво. Між тим сьогодні розширення музичного контенту в життєвих реаліях, його різноманітність потребує більш широкого погляду на музично-перцептивні процеси, які активно включені в соціокультурний простір та побут сучасних школярів. Йдеться про формування їхньої аудіальної культури, тобто культури сприйняття усього звукового простору, котрий складається не лише з прослуховування музики у школі, а сприйняття усього музично-інформаційного потоку, який лунає в ефірі. Формувати аудіальну культуру має учитель, який сам володіє нею на достатньому рівні. Аудіальна культура передбачає вибіркоче ставлення до «звукового потоку», розуміння музичної інформації, ідентифікацію звукової інформації, що стає прообразом музики (звуки природи, людської мови тощо) (Реброва, 2018); також до неї входить і адекватність сприйняття (Медушевський, 1980) та розуміння музично-звукової інформації у її стилевій та функціональній проєкціях.

Враховуючи актуальність компетентнісної парадигми в музично-педагогічній освіті, що передбачає її екстраполяцію і на шкільну освіту,

було розроблено структуру підготовленості майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів. Досвідно-ідентифікаційний, асоціативно-образний, аудіально-мотиваційний та технолого-продуктивний компоненти, що складають зазначений феномен, потребували спеціально-розробленої методики. Методологічною основою такої методики у дослідженні стала низка підходів, а саме: середовий, акмеологічний, аксеологічний, технологічний (Пань Сінюй, 2018: 47). На їх основі обґрунтовані відповідні принципи. Методологічні засади дозволили розробити цілісний методичний комплекс, який з одного боку, формував аудіальну культуру майбутніх бакалаврів, з іншого, забезпечував бажаний рівень їхньої підготовленості до формування аудіальної культури школярів, що доводило покращення процесу відповідного сегменту фахової підготовки.

Ефективність розробленої методики перевірялася експериментальним шляхом.

Актуальними для дослідження були доробки з проблем формування музичного сприйняття та сприймання музики (В. Белобородова, Н. Бергер, М. Бонфельд, Д. Кірнарська, Г. Костюк, Є. Назайкинський, О. Ростовський, О. Рудницька, М. Ципін та ін.), зокрема, з проблем взаємозв'язку музичного сприйняття аудіальної та слухачької культури (Т. Бессонова, С. Казакова, Цзан Юєці та ін.). Особлива увага приділена дослідженням з проблем методичної підготовки та формування методичної компетентності майбутніх учителів музики (Т. Бодрова, Л. Василенко, Н. Цюлюпа). Актуальними вважаємо дослідження наскрізного характеру, котрі показують методичне забезпечення формування певного феномену, його особливості у школярів та підготовку майбутніх учителів до

формування відповідної якості, здібності тощо. Прикладом слугують дослідження К. Завалко, присвячене педагогічній інноватиці, існуючих її різновидів у шкільній практиці та підготовці майбутніх учителів музики до інноваційної діяльності (Завалко, 2013); дослідження основ музичної культури школярів, здійснене О. Лобовою, що висвітлює її уміння та якості вчителя музики, котрі забезпечують формування такої культури (Лобова, 2010); розробка структури підготовки майбутніх учителів музики до роботи з дитячим хоровим колективом, здійснена Лінь Хай (Лінь Хай, 2007); застосування середового підходу в полікультурній проєкції, здійснене У. Іфан Їфан, 2012); теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до забезпечення основ загальної музичної освіти учнів, здійснювала Т. Дорошенко (Дорошенко, 2016).

Звертаємо увагу також на дослідження, що висвітлюють аспекти музичного розвитку та культури школярів: формування музичного смаку школярів (О. Палаженко), слухо-моторних уявлень школярів (М. Магковська), розвиток музично-творчих здібностей дітей 6-7 років (Л. Ніколаєнко), мистецьких знань (Р.Шпіца). Звертаємо увагу також на дослідження з музикотерапії, що здійснені відповідно до дітей шкільного віку (І. Малашевська, 2017), оскільки вважаємо аудіальну культуру чинником, що забезпечує збереження здоров'я дітей від негативного впливу неякісного звукового середовища.

Аналіз актуальних досліджень показує, що перевірка ефективності розроблених методик здійснюється на основі зіставлення результатів констатувального та формувального етапів експерименту, водночас, саме методика запроваджується поетапно, що свідчить про її послідовність, системність та пролангованість. Отже, методика підготовки майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів, яке у дослідженні здійснюється на основі оркестрової музики, потребувала перевірки її ефективності.

Мета статті – представити зміст та результати експериментальної перевірки ефективності методики підготовки бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів.

Розробка методики підготовки майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів була зорієнтована на чотири структурні блоки: цільовий, теоретико-методичний, музично-змістовий та практико-самостійний. До змістового блоку включено формулювання мети.

Виходили з того, що результатом застосування методики має бути певний рівень підготовленості майбутніх бакалаврів до здійснення фахової діяльності, спрямованої на формування аудіальної культури школярів під час педагогічної практики. *Мета дослідження* – визначення ієрархії якісних рівнів підготовленості, що є результатом підготовки та безпосереднім показником її якості.

Таким чином, згідно цільового блоку було визначено наявні рівні зазначеного виду фахової підготовленості майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів під час педагогічної практики. Основою цього процесу стали критерії та показники оцінювання досліджуваного феномена та шкала оцінювання показників. Критерії та показники розроблялися відповідно його компонентній структурі. Досліджувалися:

- Знання щодо тембральних властивостей, звукових особливостей різних звукових джерел; функціональність художньо-образної пам'яті, що складало зміст та структуру досвідно-ідентифікаційного компонента. Для їх оцінювання було застосовано когнітивний критерій. Оцінювалися за 4-х бальною шкалою знання щодо поліфункціональності музичного мистецтва, властивостей звукового потоку впливати на різні аспекти людського буття, людини як такої, її природи, психічних станів тощо, соціокультурні властивості звукової інформації, музичних кодів, символів тощо. Також оцінювався перцептивно-досвідний ресурс особистості, наявність у неї певного музично-звукового досвіду, що складає художньо-образну пам'ять.

- Рефлексія звукового сприйняття та уявлень голографія і подімодальність асоціативних зв'язків, що складало зміст та структуру асоціативно-образного компонента. Для його оцінювання було застосовано рефлексивний критерій. Оцінювалися ставлення особистості до звукової інформації, звукових текстів різного походження переважно музичні. Зверталась увага на осмисленість власного ставлення, на самооцінку адекватності та якості звукового сприйняття, вміння впливати на цей процес із методичного погляду. Для цього досліджувався та оцінювався досвід рефлексії асоціативних зв'язків, що виникають та допомагають відрефлексувати власні почуття, враження від отриманої, почутої, аудіально сприйнятої звукової інформації.

- Умотивованість на збагачення аудіальної компетенції як педагогічного ресурсу фахової підготовки; зацікавленість проблемами керування процесом сприймання звукового середовища з боку школярів та їхнього вибіркового до нього ставлення, що складало зміст та структуру аудіально-мотиваційного компонента. Для його оцінювання було застосовано мотиваційний критерій. У цілому оцінювались особистісні інтенції як до акустичних властивостей звукових феноменів, тембральності, як засобу створення образів, особливостей звучання інструментів та їх художньо-відображальних можливостей; прагнення збагатити аудіальну культуру школярів, звернувши увагу на звукове середовище буття, де чільне місце посідає саме музика, яка відображує різноманітні звукові властивості природи, людської мови, тварин тощо.

- Володіння практикою цілеспрямованого впливу на розвиток творчого потенціалу учнів у сприйманні сучасного звукового середовища, застосування інноваційних технологій звуко-

акустичного проектування у педагогічному процесі, що відповідало технологічно-продуктивному компоненту, для оцінювання якого було обрано діяльнісний критерій. Оцінювалися: наявність певних умінь у роботі з учнями під час практики: вміння надати настанову на сприйняття, зацікавити звуковими явищами, навести аналогії, асоціації, а також влучно застосувати сучасні технології, що збагачують аудіальну культуру школярів, зокрема й шляхом занурення їх у тембральне розмаїття звучання оркестрових інструментів та їхні художні можливості у створенні образів.

• Після здійснення низки спеціально розроблених методів та всіх математичних обчислень, що включали 4-х бальну шкалу оцінювання, було встановлено наявність чотирьох рівнів підготовленості майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів: високий, що номеновано як «творчий», до нього віднесено 8,3% студентів з числа 60 осіб 3 та 4 курсів; достатній, що позначено як «компетентнісний», його склали 21,7% студентів; середній, схарактеризований як «неврегульований», його склали 38,3 % студентів, низький, який позначено як «індиферентний», якому відповідали 31,7% студентів. На основі отриманих результатів дійшли висновку про необхідність підвищити рівень підготовленості майбутніх бакалаврів до формування аудіальної культури школярів, оскільки сума середнього і низького рівня в 70%, а високого та достатнього у 30% не є бажаним результатом.

Таким чином, цільовий блок було реалізовано: формулювання мети – підвищити рівень підготовленості майбутніх бакалаврів музичного мистецтва з перевагою достатнього і високого рівня була підтверджена статистичними результатами.

Теоретико-методичний блок базувався на двох аспектах: обґрунтуванні методологічних та теоретичних засад методики (підходи та принципи) та її методико-організаційних складників (педагогічні умови, методи та їх поетапне впровадження).

На основі аналізу наукової літератури (О. Вознесенська, Н. Гарбузов, Т. Гордєєва, І. Малашевська, В. Петрушин, О. Реброва, С. Яроцинський та ін.) було обґрунтовано доцільність здійснювати дослідження на основі середового, акмеологічного, аксеологічного та технологічного підходів (Пань Сінюй, 2018: 47). Відповідно до них презентовано педагогічні принципи: принципи: міжпредметних та полімодальних основ сприйняття, оцінювання та створення / відтворення звуко-акустичного середовища на гармонійній основі; цілеспрямованої акцентуації уваги на творчо-розвивальному потенціалі аудіальної культури; ціннісно-вибіркового та корегувального ставлення до музичного репертуару; здоров'язбережувальної проєкції аудіальної культури; акустичного портретування та проектування (Пань Сінюй, 2018: 46). Результати теоретичного осмислення підходів та принципів у їх екстраполяції на організаційно-

методичний процес зумовило розробку педагогічних умов, відповідно до яких пропонувалася низка методів. Представимо педагогічні умови та відповідні до них методи, що уможливили якісну підготовленість майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів.

Перша умова – *естетичне спрямування когнітивно-диференційованого ставлення до різноманітної звукової інформації*. Ця умова дозволяла цілеспрямовано концентрувати увагу студентів на естетичному аспекті різноманітних звукових потоків, що супроводжують буття сучасної людини. Розмови про такі явища, як звукове сучасне середовище, виявлялися для студентів цікавими та дискусійними. Створювалася своєрідна настанова на те, що вчитель музики під час роботи зі школярами завжди має звертатися до естетики звукового середовища. Водночас, важливим є естетичний аспект того, що відображає саме музичний звук, музичний твір. Настанова на його відкриття для себе в студентів викликала суперечливі явища: дехто взагалі не звертав увагу на те, як ставляться до його музикування або спів інші, хто випадково виявлявся поруч. Так само і з питань застосування інших звукових джерел: мобільних телефонів, гаджетів тощо. Ця умова застосовувалася на *настановно-рефлексивному етапі*. Вона забезпечувала вплив на показники когнітивно-ідентифікаційного та асоціативно-рефлексивного компонентів. Відповідно до цього застосовувалися такі методи: звукове зіставлення та порівняння (звучання природи та музичних творів, що цьому відповідає; добір музично-тембрального супроводу пропонуваним образам); самооцінки (власних виконавських тембральних можливостей, звукової диференціації); виконання завдань: «як я це уявляю», «мій звуковий поріг». На цьому етапі студенти також визначалися з тим, що їм маловідоме стосовно звукового феномена взагалі, та поліфункціональності музики в її історичній еволюції, зокрема.

Другою умовою було цілеспрямоване застосування «звукового ландшафту» для стимулювання тембрально-акустичних уявлень. Ця умова сприяла розширенню асоціативно-образного досвіду, отже підсилювала ефект формування асоціативно-рефлексивного компонента, окрім того, збагачувала функціональність звукової акустичної пам'яті. Ця умова запроваджувалася на *перцептивно-збагачувальному етапі*. До неї було слушним застосовувати такі методи, як-от: ігрові методи («хто і як лунає», «вгадай звукове джерело»), творчо-комбінаторні методи («звукова комбінаторика», «пошук асоціацій»).

Під час застосування методів студенти намагалися знайти цікаві звучання у природі, на які до цього часу не звертали уваги. Традиційними були: шум вітру, хвилі, дерев, крики птахів. Нетрадиційними і цікавими були: шелест трави, нічні метелики, дощ по металевій черепиці, а також комбінаторні вправи із застосуванням звуків, що виникають за допомогою людського тіла без

інструментів. Йдеться про стилі *gumboot*, *hambone*, що відносяться до стилю *body percussion*. Хорові твори студенти також відображали засобами плескання та потирання долонів. Ці прийоми мають свій акустичний ефект та збагачують асоціативно-образні уявлення.

Означені методи також впливали на формування аудіально-мотиваційного компонента, оскільки надавали можливість усвідомити власно фахове зростання та підвищення компетентності завдяки збагаченню тембрально-акустичних уявлень. До того ж змінювалося ставлення студентів до групи ударних інструментів.

Третя умова – включення технічно-акустичних систем у музично-освітній процес (виконавський та педагогічний аспекти). Ця умова також впливала на аудіально-мотиваційний компонент, удосконалювала його за рахунок оволодіння технічними засобами, що відповідало інноваційним технологіям. Інновації мистецької освіти є предметом дослідження сучасних науковців, але інновації мали місце і в методиках минулого. Так, наприклад, інноваційними вважалися системи М. Монтесорі, К. Орфа, З. Кодая. Сьогодні інноватикою вважають систему Ш. Сузукі, система музичного виховання «Colourstrings» («кольорові струни»), про яку згадує К. Завалка (Завалка, 2013: 130-137). Ідея скрипаля Г. Зільвея полягає в тому, що за кожною струною він закріплює окремий образ, що дає можливість уже початківцю почути різні тембри струн (Завалка, 2013: 134).

Водночас з такими вже знайомими інноваційними системами виникають нові акустичні системи, що основані на ефектах цифрових систем (стиль *glitch*), які поступово займають позиції піджанру електронної музики. Авангард, алеаторика, дроун, конкретна музика, музика шуму, психодилічна музика – ці інновації у музиці впливають і на інновації у музичній освіті. Ці жанри знайомі сучасним підліткам, між тим їм не відомі позитивні та негативні можливості таких музичних інновацій.

Пропонована третя умова запроваджувалася на практико-самостійному етапі, коли під час ознайомлення з технологіями акустичних інновацій, електронної музики, обговорювалися перспективи її застосування через осмислення, аналіз та дискусію, вже самостійно в педагогічній практиці. Отже, зазначена умова також впливала на формування технологічно-продуктивного компонента. Цьому сприяли такі методи: акустичне проектування музичного образу; пошуково-творчі дискусії; візуалізація звучання, «звуковий принт» (фіксування звуко-музики); динамічні діалоги тощо.

Наскрізною умовою було цілеспрямоване застосування аудіально-культурного потенціалу оркестрового репертуару. Було встановлено, що історичні та репертуарні аспекти оркестрової музики сполучаються з уявленнями звука як природного та музично-інструментального феномена. Виникнення оркестрових музичних інструментів зв'язано із здатністю людини почути

звуки природи (звук натягнутого волосся, звук порожнього дерева, рапанів тощо). Еволюція оркестрової музики сполучається також з народними музичними інструментами, із функціями музики в різних суспільствах.

Слід зауважити, що застосування наскрізної умови входило до музично-змістового блоку. Тобто акцентувалося саме на педагогічному потенціалі репертуару для духових інструментів. Між тим, цей процес супроводжувався також і застосуванням відповідних методів: інструментальні портрети, оркестрові малюнки, оркестрові «суперечки».

Отже, теоретико-методичний та музично-змістовий блоки методики тісно взаємодіють, що й відповідає ознакам методики як системи.

Щодо останнього блоку – результативно-аналітичного – то він виявлявся у двох площинах: в обговоренні зі студентами результатів педагогічної практики із формування аудіальної культури школярів, в осмисленні та аналізі результатів запровадження умов та методів за етапами.

Після здійснення усіх математичних розрахунків в експериментальній групі було встановлено дещо інші результати, що засвідчили підвищення кількісних показників високого та достатнього рівнів у порівнянні з середнім та низьким, що здійснювалося за критерієм Фішера і відповідними гіпотезами. А також у порівнянні з результатами контрольної групи.

Так, до високого рівня в експериментальній групі було віднесено 12 осіб, що становило 20%, а до достатнього – 28 осіб, що становило 46,7%. Натомість до середнього та низького рівнів – по 10 осіб відповідно, що склало 33,3%. У контрольній групі результати були іншими: до високого рівня віднесено 7 осіб, що склало 11,7%, а до достатнього – 16 осіб, що склало 26,7%. До середнього рівня віднесено 20 осіб, що склало 33,3%, а до низького – 17 осіб, що склало 28,3 %. Перевірка результатів за критерієм Фішера показала, що $\phi^*_{\text{емп.}} = 3.155$, що знаходиться в зоні значущості та доводить ефективність запропонованої експериментальної методики.

Отже, експериментальне дослідження методики підготовки бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів підтвердила її ефективність. Методика складалася з цільового, теоретико-методичного, музично-змістового та результативно-аналітичного блоків. Цілісна методика запроваджувалася за трьома етапами: настановчо-рефлексивний, перцептивно-збагачувальний, практико-самостійний. На кожному етапі застосовувалися три педагогічні умови: естетичне спрямування когнітивно-диференційованого ставлення до різноманітної звукової інформації – на настановчо-рефлексивному етапі; цілеспрямоване застосування «звукового ландшафту» для стимулювання тембрально-акустичних уявлень – на перцептивно-збагачувальному етапі; включення технічно-акустичних систем у музично-освітній процес (виконавський та педагогічний аспекти) – на практико-самостійному етапі. Четверта умова –

цілеспрямоване застосування аудіально-культурного потенціалу оркестрового репертуару – була наскрізною.

Згідно з висунутими гіпотезами за критерієм Фішера, кількість студентів, які показали

позитивність результатів в експериментальній групі, склала 66,7%, а в контрольній групі – 38, 4%. Критерій кутовий перетворення Фішера підтвердив ефективність розробленої методики.

ЛІТЕРАТУРА

Дорошенко Т. В. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до забезпечення основ загальної музичної освіти учнів: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук: 13.00.04. Чернігів, 2016. 40 с.

Завалка К. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти: [монографія]: Друкарня «Черкаський ЦНП», 2013. 520.

Іфан У. Методика підготовки майбутніх учителів музики до роботи в умовах полікультурного середовища: дис. ... канд.пед наук: спец. 13.00.02. Одеса, 2012. 266 с.

Лінь Хай. Методичні засади диригентсько-хорової підготовки студентів до роботи в школах Китаю та України: дис. ... канд.пед наук: спец. 13.00.02. Київ, 2007. 189 с.

Лобова О. В. Формування основ музичної культури школярів: теорія і практики [монографія]. Суми ВВП «Мрія» ТОВ, 2010. 516 с.

REFERENCES

Doroshenko, T.V. (2016). Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maybutnikh uchyteliv pochatkovoyi shkoly do zabezpechennya osnov zahal'noyi muzychnoyi osvity uchniv [Theoretical and methodological principles of the preparation of future teachers of elementary school to provide the basics of the general musical education of students: author's abstract]. *Candidate's thesis*. Chernihiv [in Ukrainian].

Ifan, U. (2012). Metodyka pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzyky do roboty v umovakh polikul'turnoho seredovyscha [Method of training future music teachers to work in a multicultural environment]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Odessa [in Ukrainian].

Lin' Khay. (2007). Metodychni zasady dyryhent's'ko-khorovoyi pidhotovky studentiv do roboty v shkolakh Kytayu ta Ukrayiny [Methodical principles of conducting-choral training of students for work in schools of China and Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

Lobova, O.V. (2010). Formuvannya osnov muzychnoyi kul'tury shkolyariv: teoriya i praktyky [monohrafiya]. [Formation of the basics of musical culture of schoolchildren: theory and practice [monograph]. Sumy VVP «Mriya» TOV [in Ukrainian].

Malashevs'ka, I.A. (2017). Teoriya i praktyka navchannya muzyky ditey doskil'noho ta molodshoho shkil'noho viku z vykorystanniam muzykoterapiyi. [Theory and practice of teaching music of children of

Малашевська І. А. Теорія і практика навчання музики дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з використанням музикотерапії: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук: 13.00.02. Київ, 2017. 36 с.

Медушевский В. В. О содержании понятия «адекватное восприятие». *Восприятие музыки*: Сб. статей. Москва, 1980. 141-145.

Пань Сінюй. Методологічні засади підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів. *The scientific heritage*. 2018. No 30. P.2. p. 44-47.

Реброва О., Пань Сінюй. Сутність та структура підготовленості бакалаврів музичного мистецтва до формування аудіальної культури школярів. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського*. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2018. № 3. С. 68-73.

preschool and junior school age using music therapy]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

Medushevskiy, V.V. (1980). O soderzhanii ponyatiya «adekvatnoye vospriyatiye». [On the content of the concept of “adequate perception”]. *Vospriyatiye muzyki [Music Perception]*. Moscow (pp. 141-145) [in Russian].

Pan Xingyu (2018). Metodolohichni zasady pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do formuvannya audial'noyi kul'tury shkolyariv. [Methodological bases for the preparation of future teachers of musical art for the formation of students' listening culture. *The scientific heritage*. (Vols. 30). R.2. (pp. 44-47) [in Ukrainian].

Rebrova, O. & Pan Xingyu (2018). Sutnist' ta struktura pidhotovlenosti bakalavriv muzychnoho mystetstva do formuvannya audial'noyi kul'tury shkolyariv. [Essence and structure of preparation of bachelors of musical art for the formation of students' audiences culture. *Pivdenoukrayins'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni K.D.Ushyn's'koho*. [Scientific bulliten of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky]. Odessa: PNP named after K.D. Ushinsky, (Vols. 3). (pp. 68-73) [in Ukrainian].

Zavalka, K. (2013). Pedahohichna innovatyka v teoriyi ta praktytsi muzychnoyi osvity: [monohrafiya] [Pedagogical Innovation in the Theory and Practice of Musical Education: [monograph] Drukarnya «Cherkas'kyu TSNP» [in Ukrainian].

Пань Синюй,

аспірант,

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический

университет имени К. Д. Ушинского»,

ул. Старопортофранковская, 26, Одесса, Украина

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-1732-0591>

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ПРОВЕРКА МЕТОДИКИ ПОДГОТОВКИ БАКАЛАВРОВ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА К ФОРМИРОВАНИЮ АУДИАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ ШКОЛЬНИКОВ

Статья раскрывает содержание экспериментального исследования, посвященного проверке эффективности методики подготовки будущих учителей музыки-бакалавров к формированию аудиальной культуры школьников. Аудиальная культура школьников в исследовании представлена как часть их музыкальной культуры, на формирование которой направлена вся методико-педагогическая подготовка студентов. Методика, состоящая из целевого, теоретико-методического, музыкально-содержательного и результативно-аналитического блоков, направлена на повышение качества подготовленности бакалавров музыкального искусства к формированию аудиальной культуры школьников. Обоснованным является положение о том, что студенты сами должны владеть таким видом музыкальной культуры, тогда их работа со школьниками будет более эффективной.

Целевой блок методики включает формулировку цели и разработку стратегии её достижения. Поскольку целью является повышение уровня аудиальной культуры и подготовленности студентов к её формированию у школьников, определение уровней рассматривается как стратегия целевого блока. А для этого необходимо проведение констатирующего эксперимента, в котором использовался критериальный аппарат, 4-х бальная шкала оценивания, специальные методы диагностики.

Формирующий эксперимент представлял поэтапное внедрение методики, которая основывалась на средовом, акмеологическом, аксеологическом и технологическом подходах, разработанных соответственно им педагогических принципах. Показано, что методика внедрялась поэтапно: на установочно-рефлексивном, перцептивно-обогащающем и практико-самостоятельном этапах. Соответственно им внедрялись три педагогических условия и специально разработанные методы. Четвертое условие носила сквозной характер, поскольку относилось к музыкально-содержательному блоку.

Результативно-аналитический блок содержал ряд необходимых процедур, позволяющих подтвердить эффективность разработанной методики. Среди расчётов использовался также критерий Фишера. Согласно выдвинутым гипотезам по критерию Фишера, количество студентов, показавших положительные результаты в экспериментальной группе составило 66,7%, а в контрольной группе – 38,4%. Критерий углового преобразования Фишера подтвердил эффективность разработанной методики

Ключевые слова: подготовленность бакалавров музыкального искусства к формированию аудиальной культуры школьников, констатирующий эксперимент, формирующий эксперимент.

Pan Xingyu,

Postgraduate Student,

State institution "South Ukrainian National Pedagogical

University named after K. D. Ushynsky",

26 Staroportofrankivska Str., Odesa, Ukraine

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-1732-0591>

EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE TRAINING METHODS AIMED AT BACHELORS OF MUSICAL ART IN DEVELOPING OF PUPILS' AUDIAL CULTURE

The content of an experimental study devoted to testing the effectiveness of the methodology for training future Music teachers in the development of pupils' audial culture is revealed in the article. The audial culture of schoolchildren in the study is presented as part of their musical culture, the entire methodological and pedagogical training of students being aimed at its formation. The methodology, consisting of target-oriented, theoretical, methodical, musical and informative as well as productive analytical units, is aimed at improving the proficiency quality of bachelors majoring in musical art to form the audial culture of schoolchildren. It is grounded that the students themselves should have this kind of musical culture in order their work with schoolchildren to be more effective.

The target-oriented unit of the methodology includes the formulation of the goal and the development of a strategy for its achievement. Since the goal is to increase the level of students' audial culture and proficiency to form schoolchildren's audial culture, the determination of levels is considered as a strategy of the target-oriented unit. For this purpose, it was necessary to conduct an ascertaining experiment in which the criterial apparatus was used, a 4-point grading scale and special diagnostic methods.

The forming experiment represented a step-by-step implementation of the methodology, which was based on the environmental, acmeological, axiological and technological approaches and corresponding pedagogical principles. It is shown that the methodology was implemented in stages: at the instructive-reflexive, perceptual-enriching and practice-independent stages. According to them, three pedagogical conditions and specially developed methods were implemented. The fourth condition was characterised as crosscutting, as it was related to the music content-oriented block.

The productive and analytical unit contained a number of necessary procedures to confirm the effectiveness of the developed methodology. The Fisher criterion was used for calculations alongside with the other ones. According to the hypotheses put forward by the Fisher criterion, the number of students who showed positive results in the experimental group was 66.7%, and in the control group – 38, 4%. The criterion of the Fisher transformation confirmed the effectiveness of the developed methodology.

Keywords: *musical art bachelors' proficiency to form schoolchildren's audial culture, ascertaining experiment, forming experiment.*

Подано до редакції 25.09.2018 р.
